

Vinterfåglar Inpå Knuten

FÅGELBORDSRÄKNINGEN 25–28 JANUARI 2013

Tack för din
medverkan!

En förhållandevis fågelfattig vinter

resultatet av Vinterfåglar Inpå Knuten 25–28 januari 2013

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Årets upplaga av Vinterfåglar Inpå Knuten blev (som vanligt) en stor framgång. Men frågan är om det även gäller fåglarna. En hel del pekar på att det, trots omväxlande väder, har varit en ganska besvärlig vinter för de allra flesta av fågelbordens besökare. Merparten (80 procent) av alla arter har nämligen minskat i antal jämfört med förra året. Framtiden får utvisa om detta är just en tillfällig minskning föranledd av vintervädret eller om den blir bestående.

Ca 20 300 svenska hushåll deltog i vår stora fågelräkning. Men vi kan som sagt också notera att det varit genomsnittligt färre fåglar på fågelmatningarna än tidigare år. Delvis kan detta förklaras av att det var förhållandevis ont om s.k. invasionsfåglar, t.ex. siskor och sidensvans. Men även de annars så stabila vinterfågeln talgoxe, pilfink och blåmes minskade i antal.

Frågan är då om detta återspeglar en bestående förändring i negativ riktning eller om det handlar om förhållandena just denna vinter? Vi vet att utvandringen av många arter var ovanligt stor i höstas, bl.a. noterades exceptionella rekord av flyttande blåmesar i Falsterbo. Men blåmesens minskning i vårt material är ganska liten, så det verkar inte vara någon hållbar förklaring.

En annan faktor som kan ha spelat in är det ganska kraftiga skifte i väderlek som vi upplevde i slutet av november förra året. Från att november tidigare varit extremt mild, fick vi ganska bis-

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Trädskryparen är en tämligen ny besökare vid våra fågelmatningar.

ter kyla ända fram till jul. Detta kan ha fått många fåglar att dra iväg, men väderförändringen kan naturligtvis också ha inneburit att många fåglar inte klarade sig utan dukade under.

Bland de få arter som ökat jämfört med förra året finns nötskrika och större hackspett, som båda är kända för att variera kraftigt i antal vintertid. Men där finns också stjärtnes och steglits, två arter som är relativt sentida som besökare på fågelmatningar. Uppenbarligen fortsätter denna beteendeförändring att sprida sig. Ännu en art har f.ö. ökat markant i antal på fågelmatningarna. Det är trädskryparen, men den finns inte med i statistiken eftersom den ända fram till nu varit så ovanlig vid fågelmatningar att den inte funnits förtryckt på rapportblanketten. Det måste vi ändra till nästa år, för nu har även trädskryparna upptäckt ”de dukade borden”.

Domherren – en jemtlands specialitet vintertid.

Det stora antalet rapporter ger oss även möjlighet att se regionala skillnader i fågelförekomst. I några fall har dessa skillnader varit kända, i andra blir det som aha-upplevelser. Ett exempel på det sistnämnda är domherrns dominans i Jämtlands län. Där är denna vinter- och julsymbol den talrikaste arten vid fågelmatningarna (även talgoxen är således distanserad). Även om vi jämför med övriga landet sticker Jämtland ut med sina många domherrar. Därifrån rapporterades i genomsnitt 11,8 individer per fågelmatning, vilket exempelvis kan jämföras med att det i Götalandslänen bara sågs i genomsnitt 1–3 per matning. Varför just Jämtland är så gynnsamt för domherrar vintertid är svårt att förklara, men arten är onekligen talrik i denna del av landet.

På samma sätt sticker Gotland ut när det gäller den lilla svartmesen, men i detta fall är förklaringen enkel. På Gotland saknas nämligen de båda titorna och tofsmesen. Det innebär betydligt mindre konkurrens för svartmesen och att den har kunnat etablera sig även i de nischer som på fastlandet upptas av de andra arterna. Från Gotland rapporterades i genomsnitt 2,6 svartmesar per matning. Inget län på fastlandet kom över 1,0 i snitt.

Om vi slutligen skall plocka fram en typiskt sydlig respektive en typiskt nordlig art från årets rapportering väljer vi rödhaken och gråsiskan. De skiljer sig också åt så tillvida att rödhaken är en enstöring medan gråsiskan kommer i flock. Rödhaken hittar man främst i Halland och Skåne, där det fanns nästan en individ per matning. Gråsiskan fanns denna vinter kvar i norr med i genomsnitt ett tiotal per matning i den norra halvan av landet men bara enstaka längre söderut.

FOTO: P-G BENTZ

Svartmesen är talrikare på Gotland än i övriga landet.

30-i-topp-listan (förra årets placering inom parentes)

	Antal	Procentuell förändring per rapport jfrt med 2011
1. Talgoxe (1)	140 332	- 11
2. Pilfink (2)	109 484	- 7
3. Blåmes (3)	95 389	- 6
4. Gulspurv (6)	61 473	- 4
5. Domherre (4)	55 262	- 16
6. Grönfink (7)	53 383	- 5
7. Koltrast (9)	44 646	- 7
8. Skata (8)	41 194	- 18
9. Kaja (11)	30 098	- 17
10. Gråsparv (12)	28 667	- 13
11. Gråsiska (10)	23 335	- 46
12. Nötväcka (14)	22 757	- 7
13. Bergfink (13)	20 050	- 28
14. Grönsiska (5)	18 143	- 72
15. Större hackspett (17)	14 740	+ 10
16. Entita (16)	14 544	- 14
17. Nötskrika (22)	14 355	+ 25
18. Stjærtmes (19)	13 206	+ 10
19. Bofink (18)	13 177	+ 10
20. Sidensvans (15)	11 238	- 50
21. Kråka (21)	10 517	- 10
22. Steglits (24)	10 256	+ 5
23. Talltita (23)	9 096	- 15
24. Svartmes (25)	8 509	0
25. Tamduva (29)	5 596	- 3
26. Ringduva (27)	5 590	- 26
27. Björktrast (26)	5 567	- 34
28. Stenknäck (20)	5 286	- 55
29. Rödhake (28)	4 944	- 35
30. Råka (30)	3 615	- 10

Gör din trädgård fågelvänlig!

I vår ger Sveriges Ornitologiska Förening ut en ny bok med titeln *Fåglarnas trädgård*. Hur har fåglarna det runt din husknut? Har du en trädgård som drar till sig fåglar eller en som de helst undviker? I den nya boken *Fåglarnas trädgård* får du tips om hur du gör din trädgård till en fågelträdgård. Där möter du också kända trädgårdsprofiler som berättar om sitt förhållande till fåglar.

I talongen nedan finns ett förmånligt erbjudande om förköp.

Bli medlem i SOF!

Vill du lära dig mera om fåglar och samtidigt stödja arbetet med fågelskydd i Sverige och utlandet? Bli då medlem i Sveriges Ornitologiska Förening! Medlemskap kostar 200:-/år och då får man fyra nummer av vår tidning *Fågelvännen*. I *Fågelvännen* hittar du intressant läsning om fågelmatning, holkbygge, trädgårdsfåglar, fågelflyttning samt fotoreportage och mycket mer. Tidningen riktar sig främst till dig som är intresserad av fåglarna i vår närhet.

I SOF:s butik Naturbokhandeln på Öland har du som medlem specialpris på ett urval av sortimentet och får dessutom nya erbjudanden varje månad. Vill du ha mer information om medlemskap? Ring medlemservice, tel: 0485-444 40!

PlusGiro

Meddelande till betalningsmottagaren

Jag vill bli medlem i SOF och få tidskriften *Fågelvännen* fyra gånger om året för 200 kr.

Jag beställer boken *Fåglarnas trädgård* till förköpspriset 239 kr (inkl. frakt).

Obs! Erbjudandet gäller enbart inom Sverige och t.o.m. 31 mars 2013. Glöm ej ange namn och adress.

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till PlusGirokonto
19 94 99-5

Betalningsmottagare (endast namn)

**Sveriges Ornitologiska
Förening**

Avsändare (namn och postadress)

Svenska kronor

öre

Från PlusGiro/personkonto (vid girering)

MEDELLENDE KAN INTE LÄMNAS PÅ BAKSIDAN

Avsändare:
SOF
Lilla Brunneby 106
Stenhusa gård
386 62 Mörbylånga

B FÖRENINGSS-
BREV

SVERIGE

PORTO BETALT

Priser

Vi har lottat ut priser bland deltagarna i *Vinterfåglar Inpå Knuten*.

Presentkort i Naturbokhandeln, 1000 kr
Åsa Axne, Frösön

Presentkort i Naturbokhandeln, 500 kr
Cai Borg, Nässjö

Presentkort i Naturbokhandeln, 300 kr
Anders Hjerling, Frövi

Presentkort i Naturbokhandeln, 100 kr
Gun Eriksson, Vännäs
Maria Hagberg, Motala

Omslagsbild:

Stjärtnesen var en av få arter som ökade i antal vid fågelmatningarna under 2013. FOTO: JOHN LARSEN

OM DINA TALGOXAR FICK VÄLJA...

NATUR

BOKHANDELN

www.naturbokhandeln.se

info@naturbokhandeln.se
tel. 0485 - 444 40
Stenhusa gård
Lilla Brunneby 106
386 62 Mörbylånga